

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В. Л. Шаран

14 вересня 20 19 р.

ПРОГРАМА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
 Спеціальність 032 Історія та археологія
 Освітня програма Історія та археологія
 Факультет Історичний
 Кафедра всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін історії України

Дані про практику

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг практики (кредити ЄКТС)	Особливість проведення практики	Вид контролю
Очна	2	3	90 / 3	Згідно графіку освітнього процесу	Диф. залік
Заочна	2	3	90 / 3	Згідно графіку освітнього процесу	Диф. залік

Програма складена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки фахівців третього(освітньо-наукового) рівня вищої освіти (240 кредитів ЄКТС)

Розробник:

О. М. Петrenchко, доктор істор. наук, професор

Погоджено керівником групи забезпечення спеціальності:

О. М. Петrenchко, доктор істор. наук, професор

Схвалено на засіданні кафедри всесвітньої історії та спец. істор. дисциплін

Протокол № 8 від 03 вересня 20 19 р.

Завідувач кафедри О. М. Петrenchко

Схвалено на засіданні кафедри історії України

Протокол № 8 від 28 вересня 20 19 р.

Завідувач кафедри В. І. Ільницький

Схвалено на засіданні науково-методичної ради історичного факультету

Протокол № 7 від 12 вересня 20 19 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 7 від 17 вересня 20 19 р.

I. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Науково-педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та є видом практичної діяльності аспірантів щодо здійснення освітнього процесу у вищій школі, включаючи викладання історичних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу з дисциплін, набуття вмінь і навичок практичної викладацької діяльності. Організатором науково-педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений аспірант. Дана програма розроблена на основі «Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» і регламентує порядок проходження науково-педагогічної практики аспірантами очної та заочної форм навчання спеціальності 032 Історія та археологія.

Метою науково-педагогічної практики є поглиблення й удосконалення комплексу професійних знань, умінь та навичок науково-методичної та навчально-методичної діяльності.

II. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Науково-педагогічна практика є одним з компонентів програми підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації. Згідно з освітньо-науковою програмою, науково-педагогічна практика входить до блоку обов'язкових освітніх компонентів циклу професійної підготовки. Проходження науково-педагогічної практики передбачено у третьому семестрі і ставить за мету поглиблення і удосконалення комплексу професійних знань, умінь та навичок, набутих аспірантом при вивченні інших освітніх компонентів освітньо-наукової програми.

III. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У результаті проходження науково-педагогічної практики аспірант повинен:

- знати та розуміти методологію організації навчально-виховної та наукової роботи у вищій школі, застосовувати нові методичні ідеї, вміти структурувати та перетворити наукові знання в навчальний матеріал;
- знати та розуміти основні засади психологічної та педагогічної науки у контексті організації науково-педагогічної роботи;
- знати та розуміти педагогічний досвід підготовки істориків у вітчизняних та зарубіжних закладах вищої освіти;
- знати та розуміти основні вимоги до підготовки, проведення і аналізу лекційних та семінарських занять;

- вміти донести до студентів актуальні проблеми, новітні досягнення і сучасні тенденції розвитку історичної науки в Україні та за кордоном, застосовувати знання античної спадщини при розгляді на заняттях вузлових проблем історії наступних епох;
- вміти використовувати програмне забезпечення при підготовці та проведенні аудиторних занять;
- вміти використовувати різні форми організації навчальної діяльності студентів, ефективно використовувати засоби фахової усної та письмової комунікації державною та іноземною мовами;
- вміти критично оцінювати та рецензувати заняття викладачів, своїх колег та робити на підставі цього висновки щодо організації власної викладацької роботи.

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальний обсяг науково-педагогічної практики складає 3 кредити ECTS (90 годин), які розподіляються таким чином:

45 год. – навчально-методична та наукова робота (вивчення досвіду провідних викладачів університету, оволодіння навичками структурування та психологічно обґрунтованого перетворення наукових знань в навчальний матеріал, відвідування та аналіз лекційних, семінарських та практичних занять, керівництво різними видами діяльності студентів, у тому числі науковою);

45 год. – аудиторне навантаження (самостійне проведення навчальних занять).

До початку практики проводиться настановча конференція. На ній аспіранти ознайомлюються з положенням про практику, програмою практики, її метою та завданнями, методичними рекомендаціями, правилами звітності та результатами практики.

Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений даний аспірант.

Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснюється його науковим керівником, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;
- затверджує загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуального планування аспіранта;
- добирає дисципліни, навчальні групи для проведення педагогічної практики;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу практиканта, відвідування занять та інші види його роботи зі слухачами, студентами, приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- готує відгук про проходження практики.

Завідувач аспірантури і докторантури знайомить аспірантів з

«Положенням про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», формою та змістом звітної документації; здійснює облік проходження практики аспірантами університету.

V. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТА

Аспірант має право з усіх питань, які виникають під час проходження практики, звертатись до наукового керівника, завідувача кафедри, завідувача відділу аспірантури, докторантури та наукової роботи; вносити пропозиції з удосконалення організації практики.

Аспірант під час проходження практики за попередньою домовленістю має право на відвідування занять провідних фахівців університету з метою вивчення методики викладання, знайомства з передовим педагогічним досвідом.

Аспірант виконує всі види робіт, передбачені програмою практики, ретельно готується до кожного заняття.

Аспірант підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку університету, розпорядженням адміністрації та керівників практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, аспірант може бути відсторонений від проходження практики.

Аспірант, відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план і згідно з Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 23 березня 2016 р., підлягає відрахуванню.

Аспірант повинен протягом 20 робочих днів після закінчення практики надати звітну документацію на кафедру.

VI. ЗМІСТ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Науково-педагогічна практика аспірантів передбачає такі види діяльності:

- Знайомство з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі;
- Вивчення досвіду викладання провідних викладачів факультету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін;
- Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни;
- Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, семінарів, практичних занять), самоаналіз;
- Участь в оцінюванні якості різних видів робіт слухачів та студентів;
- Індивідуальна робота зі слухачами та студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями.

VII. ЗМІСТ ТА ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ

За підсумками проходження науково-педагогічної практики аспірант подає до відділу аспірантури, докторантури та наукової роботи робочий зошит з науково-педагогічної практики разом з висновками керівника практики (додаток).

Аспіранти мають право проходити педагогічну практику в інших вищих навчальних закладах України, з наступним поданням щоденника практики та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики.

VIII. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Підведення підсумків науково-педагогічної практики здійснюється на відповідній кафедрі (всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін або історії України). При оцінюванні враховується виконання навчально-методичної роботи та аудиторне навантаження згідно з планом роботи аспіранта на період практики. Науково-педагогічна практика завершується диференційованим заліком. Оцінка з науково-педагогічної практики прирівнюється до семестрової оцінки з будь-якого предмету і не може бути більшою за 100 балів, які за видами діяльності аспіранта розподіляються так:

Види роботи	Кількість балів
Навчально-методична робота	60
Наукова робота	40

Зміст критеріїв оцінювання результатів науково-педагогічної практики подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Бали	Критерії оцінювання
90-100 «А» (відмінно)	Аспірант систематично проводить науково-педагогічну роботу на базі практики (кафедра всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін або кафедра історії України). Відвідує та самостійно проводить на високому науково-методичному рівні навчальні заняття відповідно до програми. Проявляє ініціативність та здатність організовувати навчальну, наукову та виховну роботу зі студентами. Активно долучається до розробки змісту навчальних занять та навчально-методичного забезпечення з дисципліни. Наполегливо працює над написанням дисертаційної роботи. Аспірант проявляє самостійність, зацікавленість, відповідальність та творчий підхід до виконання індивідуальних завдань практики. Добре орієнтується у проблематиці дисертаційної роботи, окреслює можливі шляхи розв'язання поставлених завдань дослідження. Вчасно та грамотно оформив звіт про проходження практики. Відгук керівника практики (наукового керівника) позитивний.

82-89 «В» (добре)	Аспірант систематично проводить науково-педагогічну роботу на базі практики (кафедра всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін або кафедра історії України). Відвідує та проводить на достатньому науково-методичному рівні навчальні заняття відповідно до програми практики. Здатний на належному рівні організовувати навчальну, наукову та виховну роботу зі студентами. З незначними недоліками розробляє й використовує відповідне навчально-методичне забезпечення з дисциплін. Аспірант проявляє самостійність, ініціативність та відповідальність у процесі виконання індивідуальних завдань практики. Добре обізнаний з проблематикою дисертаційної роботи, з незначними помилками окреслює можливі шляхи розв'язання поставлених завдань дослідження. Вчасно та грамотно оформив звіт про проходження практики. Відгук керівника практики (наукового керівника) позитивний.
75-81 «С» (добре)	Аспірант систематично проводить науково-педагогічну роботу на базі практики (кафедра всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін або кафедра історії України). Проводить (з незначними помилками) навчальні заняття відповідно до програми практики. Здебільшого здатний до організації та проведення навчальної, наукової та виховної роботи зі студентами. Розробляє й використовує відповідне навчально-методичне забезпечення з дисциплін, однак допускає при цьому певні помилки. У процесі виконання індивідуальних завдань практики аспірант послуговується допомогою наукового керівника. Обізнаний з проблематикою дисертаційної роботи, з допомогою наукового керівника окреслює можливі шляхи розв'язання поставлених завдань дослідження. Вчасно та грамотно оформив звіт про проходження практики. Відгук керівника практики (наукового керівника) позитивний.
67-74 «D» (задовільно)	Аспірант несистематично проводить науково-педагогічну роботу на базі практики (кафедра всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін або кафедра історії України). Організовує і проводить навчальні заняття відповідно до програми практики, однак допускає при цьому суттєві помилки. Без особливого інтересу бере участь у розробці навчально-методичного забезпечення дисциплін. Аспірант здатен виконувати індивідуальні завдання практики лише з допомогою наукового керівника. Недостатньо обізнаний з проблематикою дисертаційної роботи, частково окреслює можливі шляхи розв'язання поставлених завдань дослідження. Вчасно, проте неграмотно оформив звіт про проходження практики. Відгук керівника практики (наукового керівника) задовільний.
60-66 «E» (задовільно)	Аспірант несистематично проводить науково-педагогічну роботу на базі практики (кафедра всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін або кафедра історії України). Організовує і проводить навчальні заняття відповідно до програми практики на низькому науково-методичному рівні. Не здатен самостійно організовувати навчальну, наукову та виховну роботу зі студентами. Розробляє й використовує відповідне навчально-методичне забезпечення з дисциплін, однак допускає при цьому суттєві помилки. Аспірант не відповідально ставиться до виконання індивідуальних завдань практики. Слабо обізнаний з проблематикою дисертаційної роботи, не здатний окреслити можливі шляхи розв'язання поставлених завдань дослідження. Вчасно, проте не в повному обсязі представив звіт про проходження практики. Відгук керівника практики (наукового керівника) задовільний.
35-59 «FX» (незадовільно)	Аспірант несистематично проводить науково-педагогічну роботу на базі практики (кафедра всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін або кафедра історії України). Відвідав й самостійно провів незначну кількість навчальних занять. Не здатний до організації навчальної, наукової та виховної роботи зі студентами. У процесі проведення занять допускає суттєві помилки навчально-методичного характеру. Необізнаний з проблематикою дисертаційної роботи. Невчасно та не в повному обсязі представив звіт про проходження практики. Відгук керівника практики (наукового керівника) негативний.

0 - 34 «F» (незадовільно)	Аспірант не проводить науково-педагогічну роботу на базі практики (кафедра всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін або кафедра історії України). Не виконує індивідуальний план практиканта відповідно до програми науково-педагогічної практики. Відгук керівника практики (наукового керівника) негативний.
--	---

Загальна оцінка в балах та її еквівалент за 4-х бальною шкалою виставляється відповідно до таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання університету (в балах)	Національна шкала оцінювання	Шкала ECTS		
		Сумарна оцінка (в балах)	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення
90-100	«відмінно»	90-100	A	ВІДМІННО – відмінне виконання з незначною кількістю помилок
75-89	«добре»	82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками
60-74	«задовільно»	75-81	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок
		67-74	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків
		60-66	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії
0-59	«незадовільно»	35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – незнання значної частини навчального матеріалу
		0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – зовсім не володіє програмним матеріалом

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андрущенко В.П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу // *Вища освіта України*. № 1. 2004 . С.5 – 9.
2. Біляковська О.О., Мицишин І.Я., Цюра С.Б. Дидактика вищої школи: навч. посібн. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360с.
3. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти. Київ : ВВП «Компас», 1997. 64с.
4. Вашкевич В. Методика викладання історії: необхідність оновлення // *Політичний менеджмент*. 2005. № 6. С. 114 – 120.
5. ГаллагерКармел. Викладання історії в контексті сприяння демократичним цінностям і терпимості: Посібник для вчителів / КармелГаллагер: Пер. з англ. – Х.: Харківська правозахисна група, 2001.– 40 с.
6. Гончарова Н.О. Методика викладання історії у вищій школі. Навчальний посібник. — Харків: Шейніна О.В., 2009. — 328 с.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Світ, 2004. 147с.
8. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232с.
9. Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (затвердженого 21 березня 2019 р., протокол №4).
10. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94 від 20.12.94) / Інформ. зб. Міністерства освіти України. 1993. № 17-18. С.16 – 30.
11. Проблеми формування професіоналізму особистості та діяльності майбутнього фахівця в контексті вимог євроінтеграції: колективна монографія / під наук. ред. О.С. Цокур. Одеса: СПД Бровкін О.В., 2012. 160с.
12. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ: Вища школа, 2005. 240с.
13. Старєва А. М. Методика навчання історії: особистісно орієнтований підхід. Навч. посібник/ А.М. Старєва. – Миколаїв: Видво «Іліон», 2007. – 332 с.
14. Яковенко Г.Г. Я 47 Методика навчання історії: навчально-методичний посібник / Г.Г. Яковенко. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017. – 324 с.

Інформаційні ресурси

1. EBSCO – універсальна політематична база даних. 10 тис. назв журналів. URL: <http://searc.ebscohost.com>
2. <http://dspu.edii.ua/science/departments/graciiate-school/all-docs/> - Положення про науково-педагогічну практику аспірантів ДДПУ імені Івана Франка
3. Веб-сторінка Міністерства освіти і науки України. URL:www.mon.gov.ua
4. Веб-сторінка бібліотеки ім. Вернадського. URL:www.nbuv.gov.ua
5. Веб-сторінка Українського центру оцінювання якості освіти. URL:www.testportal.com.ua

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

КАФЕДРА _____

РОБОЧИЙ ЗОШИТ
з науково-педагогічної практики
аспіранта

_____ року підготовки

Спеціальність _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

За _____ семестр 20__ / 20__ н.р.

Дрогобич, 20__

Організація та порядок проведення практики

Науково-педагогічна практика аспірантів проводиться на кафедрах, за якими закріплені аспіранти.

Керівниками практики призначаються наукові керівники аспірантів у межах виділених годин на керівництвом аспірантом. Практика закінчується звітом аспіранта про проходження практики та диференційованим заліком з відповідним записом наукового керівника у заліково-екзаменаційній відомості.

До початку практики проводиться настановча конференція. На ній аспіранти ознайомлюються з положенням про практику, програмою практики, її метою та завданнями, методичними рекомендаціями, правилами звітності та результатами практики.

90 годин науково-педагогічної практики розподіляються таким чином:

45 годин – навчально-методична та наукова робота (вивчення досвіду провідних викладачів кафедри, оволодіння навичками структурування та психологічно обґрунтованого перетворення наукових знань в навчальний матеріал, відвідування та аналіз лекційних, семінарських та практичних занять, керівництво різними видами діяльності студентів, у тому числі науковою);

45 годин – аудиторне навантаження (проведення практичних занять).

Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснюється його науковим керівником.

ПЛАН РОБОТИ АСПІРАНТА НА ПЕРІОД ПРАКТИКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Керівник _____

«_____» _____ 20__ р.

1. Навчально-методична робота

№ п/п	Дата	Тема заняття	Оцінка	Підпис	
				викладача	керівника
1	2	3	4	5	6

ЗВІТ
аспіранта-практиканта з науково-педагогічної практики

1. Під час практики провів (ла) _____ пар, відвідав (ла) _____ пар викладача, провів (ла) _____ виховних заходів, _____ індивідуальних занять зі студентами _____ групи.

Результати цих занять

2. Ознайомився (лась) з такими документами кафедри

3. Виконав (ла) індивідуальні завдання

This image shows a single page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, leaving small margins at the top and bottom. There are no vertical margin lines, and the page is completely blank except for the lines themselves.

Підпис _____